

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Bekir Bozdağ** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hüda KAYA

İstanbul Milletvekili

İlahiyatçı yazar İhsan Eliaçık'ın "Yaşayan Kur'an Türkçe Meal-Tesfir" isimli eseriyle ilgili, İstanbul Sulh Ceza Mahkemesi tarafından "*İslam Dini'nin temel nitelikleri açısından sakıncalı unsurlar içerdiği*" gerekçesiyle basım, dağıtım, toplatma ve imha kararı verilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 23/09/2019 tarihinde yayınlanan genelgede Kur'an meallerini inceleme yetkisinin Yüksek Din Kurulu'na ait olduğu, yapılan inceleme sonunda sakıncalı bulunan meallerin basım ve yayımının durdurulması, dağıtılanların toplatılması ve imha edilebilmesine karar verilebilmesi için yetkili ve görevli mercie müracaat yapılacağı belirtilmiştir. Anayasanın düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyetini düzenleyen 26. maddesine açıkça aykırılık teşkil eden söz konusu genelge, aynı zamanda din ve inanç hürriyetinin tek bir kurumun tahakkümünde merkezileşmesine yol açan antidemokratik bir uygulamayı içermektedir.

Yine Anayasa'nın 28. maddesi, "*Basın hürdür, sansür edilemez.*" hükmünü getirmiş, buna uygun olarak Basın Kanunu'nun 3. maddesi, "*Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir.*" ifadeleriyle bu özgürlüğün çerçevesini çizmiştir.

Oysa Türkiye'de basılı dokümanlar dönem dönem tartışmalara konu olmuş, yayıncılar ve yazarlar dava tehditleriyle karşı karşıya kalmışlardır. Kitaplara savcılar veya kolluk tarafından el konulmakta, basılı materyallerin satış ve dağıtımı sulh ceza hâkimi kararıyla yasaklanmakta ve kitaplar iddianamelerde suç delili olarak yer almaktadır.

Ayrıca Basın Kanunun 25. Maddesinde bir yayının toplatılmasıyla ilgili maddeleri içerisinde “İslam Dini'nin temel nitelikleri açısından sakıncalı unsurlar” ile ilgili bir beyan yoktur. Bu durumda söz konusu Kur'an Mealinin basım, yayın yasağı, toplatılma ve imha kararının verilebilmesi mevcut yasaya göre mümkün görünmemektedir.

Sonuç itibariyle bir rejime veya yönetime demokratik niteliğini veren en temel husus o rejim veya yönetimin sivil toplumlara, kurumlara, farklı düşünce ve inanç topluluklarına, eleştirilere olan yaklaşımıdır. Türkiye’de bu hususta, özellikle de son 21 yılda, artan antidemokratik uygulamaların yarattığı toplumsal kaygılar giderek derinleşmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AHİM) 2020 raporunda düşünce ve ifade özgürlüğünün en çok ihlal edildiği ülkenin Türkiye olması ve 2022 yılında da en çok başvurunun Türkiye’den yapılması yaşanan gerilemenin boyutunu gözler önüne sermektedir.

Bu Bağlamda;

- 1- İhsan Eliaçık’ın “Yaşayan Kur'an Türkçe Meal-Tesfir” isimli eseriyle ilgili, İstanbul Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilen söz konusu toplatma kararının somut yasal dayanağı nedir?
- 2- İ. Eliaçık’ın “Yaşayan Kur'an Türkçe Meal-Tesfir” isimli eseriyle ilgili toplatma kararı verilen Mahkeme başvurusu kim veya kimler tarafından yapılmıştır?
- 3- Söz konusu eser ile ilgili toplatma kararında Diyanet İşleri Başkanlığının 2019 yılında yayımladığı Kur'anı Kerim meallerini inceleme yetkisinin Yüksek Din Kurulu’na ait olduğunu belirten ve son derece antidemokratik olan genelge mi referans alınmıştır? Öyleyse, Mahkemelerin Diyanetin genelgelerinin referans almasının yasal dayanağı nedir?
- 4- Türkiye’de hakkında yasaklama ve toplatma kararı verilen kitapların gerekçelerine göre son 5 yıldaki sayısı nedir?
- 5- Kur'an Mealinin yasaklama, toplatılma kararıyla beraber imha edilme kararı da dikkat çekicidir. Bu durumda Kur'an meallerinin nasıl imha edilmesi düşünülmektedir? Mealler yakılarak mı, kırılarak mı veya başka hangi yollarla imhası yapılacaktır?
- 6- Daha önce Prof. Gazi Özdemir’in Kur'an Mealinin yasaklanmasından sonra İhsan Eliaçık’ın Kur'an Mealinin de yasaklanması ile AKP iktidarının yanında olan bazı Cemaatlerin din anlayışının topluma tek tip bir inanç olarak dayatılması durumunu ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla Diyanete çöken bu anlayışlara muhalif olan başka ilmi şahsiyetlerin de Kur'an Mealleri ve eserlerinin yasaklanması mı düşünülmektedir?